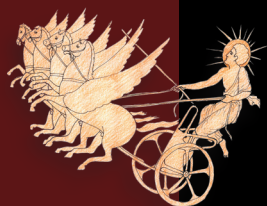

Ιστορίες για το φως στο Μουσείο της Ακρόπολης

Το Μουσείο της Ακρόπολης προσκαλεί τους επισκέπτες του να ανακαλύψουν στις συλλογές του εκθέματα που αφηγούνται μικρές ιστορίες για το φως. Για το φως του ήλιου που τόσο εντυπωσίασε τον αρχαίο άνθρωπο ώστε να το θεοποιήσει αλλά και για το φως που ο ίδιος δημιούργησε. Για το καθημερινό φως που διέλυε το σκοτάδι μέσα και έξω από το σπίτι του, για το ιερό φως που έκαιγε στους ναούς των θεών του και για το τελετουργικό φως που τον συνόδευε σε σημαντικές στιγμές της ζωής του.

Πρόκειται για μια παράλληλη δράση με την έκθεση «μια ιστορία από φως, στο φως» που παρουσιάζεται στην «Τεχνόπολις» του Δήμου Αθηναίων από 25 Ιουνίου έως 9 Σεπτεμβρίου 2012.

το ηλιακό φως

Το άρμα του Ήλιου

Το άρμα της Σελήνης

Μετόπη 14, αίθουσα Παρθενώνα

Μαρμάρινη σφαίρα, 1ος όροφος

Για τους αρχαίους Έλληνες ο θεός Ήλιος ήταν η προσωποποίηση του ηλιακού φωτός. Τον φαντάζονταν σαν ένα νέο ντυμένο με ρούχα φτιαγμένα από φως και αστραφτερό φωτοστέφανο στο κεφάλι, που οδηγούσε στον ουρανό το πύρινο άρμα του και επέβλεπε τα πάντα από ψηλά. Η παρουσία του, όπως και της αδελφής του Σελήνης, στις συλλογές του Μουσείου Ακρόπολης είναι έντονη.

Στο ανατολικό αέτωμα του Παρθενώνα τα άρματα του Ήλιου και της Σελήνης πλαισιώνουν τη σκηνή της γέννησης της θεάς Αθηνάς. Ο Ήλιος που αναδύεται από τα νερά του Ωκεανού την ώρα που η Σελήνη βυθίζεται σε αυτά προσδιορίζουν τη στιγμή της γέννησης: τα χαράματα της 28ης του μηνός Εκατομβαιώνος (γύρω στα μέσα Αυγούστου).

Ο Ήλιος εικονίζεται και πάλι στην ανατολική πλευρά του Παρθενώνα, αυτή τη φορά στη μετόπη 14. Το τέθριππό του μόλις έχει αναδυθεί από τη θάλασσα, όπως δείχνουν τα ψάρια που αναπηδούν ανάμεσα στους τροχούς του άρματος και το νεροπούλι κάτω από τα πόδια των αλόγων.

Σε μεταγενέστερα χρόνια ο Ήλιος συγχωνεύτηκε με άλλους θεούς, όπως ο Δίας, ο Διόνυσος, ο Όσιρις, ο Σάραπις και ο Μίθρας και λατρεύτηκε ως Κοσμοκράτορας. Ως τέτοιος εικονίζεται και στη μαρμάρινη σφαίρα με τα μαγικά σύμβολα, τις αλληγορικές παραστάσεις και τις ακατανόητες επιγραφές, που θάφτηκε στο θέατρο του Διονύσου σε κάποια μαγική ιεροτελεστία.

ΤΟ ΤΕΧΝΗΤΟ ΦΩΣ

1ος όροφος,
προθήκη 32,
αρ. 9, 12, 10

1ος όροφος,
αίθουσα Αρχαϊκών
Εργών, (Ακρ. 190)

1ος όροφος,
προθήκη 42

Ισόγειο,
προθήκη 2,
αρ. 121

Ισόγειο,
προθήκη 2,
αρ. 47

Ισόγειο,
προθήκη 5,
αρ. 22, 10

Τα πιο διαδεδομένα μέσα τεχνητού φωτισμού ήταν τα λυχνάρια. Κατασκευασμένα σε διάφορα σχήματα, μεγέθη και υλικά φωτιζαν σπίτια, καταστήματα, εργαστήρια και δημόσιους χώρους. Ήταν απαραίτητα στις θρησκευτικές γιορτές, τις νυχτερινές ιεροτελεσιές και τις νεκρικές τελετές ενώ αποτελούσαν συχνά αφιερώματα σε τάφους θνητών και σε ιερά θεών.

Τα λυχνάρια συνήθως ήταν πλήηνα δοχεία, με ή χωρίς λαβή και με άνοιγμα στο πάνω μέρος, από το οποίο διοχετευόταν στο εσωτερικό τους το λάδι. Στη μια πλευρά υπήρχε προεξοχή με μικρή οπή στην άκρη, μέσα από την οποία περνούσε το φιτίλι. Όπου οι ανάγκες φωτισμού ήταν αυξημένες χρησιμοποιήθηκαν λυχνάρια με πολλά φιτίλια.

Μερικές φορές τα λυχνάρια ήταν ιδιαίτερα περίτεχνα σκεύη, ακριβά αφιερώματα στα ιερά των θεών. Στην κατηγορία αυτή ανήκει ο μαρμάρινος, πολύφωτος λύχνος του Μουσείου Ακρόπολης με τα εναλλασσόμενα κεφάλια γυναικών, κριών και αιγών.

Ένας ακόμη περίτεχνος λύχνος, αυτή τη φορά από χαλκό, βρέθηκε στο Ερέχθειο. Έχει τη μορφή πολεμικού πλοίου και χαραγμένη πάνω του την επιγραφή «ιερόν της Αθηνάς», δηλαδή ιερό αντικείμενο που ανήκει στη θεά Αθηνά.

Ορισμένα λυχνάρια είχαν τη μορφή αγαλματιών που παρίσταναν θεούς, ανθρώπους, ζώα κ.ά., όπως αυτό που απεικονίζει τον Τελεσφόρο, έναν δαίμονα με μορφή μικρού παιδιού που θεωρούνταν συνοδός του θεού-θεραπευτή Ασκληπιού και προστάτης των ασθενών που βρισκόνταν στο στάδιο της ανάρρωσης.

Άλλες πάλι φορές το πάνω μέρος των λυχναριών κοσμούσαν παραστάσεις με θέματα παρμένα από τη λατρεία, τη μυθολογία, τη δημόσια και ιδιωτική ζωή. Ορισμένες σκηνές ήταν ιδιαίτερα τολμηρές όπως αυτή που εικονίζεται η ερωτική συνεύρεση ζευγαριού σε κρεβάτι με ουρανό.

Οι δάδες ήταν τα πιο συνηθισμένα μέσα φωτισμού σε εξωτερικούς χώρους. Στο Μουσείο της Ακρόπολης τις βλέπουμε σε σκηνές που κοσμούν τις λουτροφόρους, τα νυφικά αγγεία που βρέθηκαν στο ιερό της Νύμφης του Γάμου. Απεικονίζονται στη νυχτερινή πομπή μεταφοράς του νερού για το γαμήλιο λουτρό και στην πομπή μετά το γάμο, όταν ο γαμπρός οδηγεί τη νύφη στο πατρικό του.